

živi dan niso kapljice napravili niti napraviti videli; zato niso dali Ipavci vere njih besedam. Ipavec ne porajta za puhlo besedo; pokaži mu v djanji njegovo korist, potem si bo noč in dan glavo belil, da bi te v vednosti dotekel. Zatoraj rečem:

Ta stvar naj ne zaspí, marveč naj jo v prevdarek vzamejo razumni možaki, ki so se pod trto rodili, a ne kaki gorski krompirjevci, ki ga še piti ne znajo.

Očita se nam, da je naše vince že v svojem bitju nekako nestanovitno, ter da je malo upanja, da pridemo kedaj na boljše. Kdor koli je našo dolino prehodil, lahko vé, kako lažnjive so te besede. Koliko vina je v naši dolini, ki se ga čez leto pije, in koliko ga Kranjci in Primorci iz doline izpeljejo, ki več kot eno leto obstojí; se vé da, ne vsako vino, ne v vsakem hramu, tudi ne pri vsakem kmetu; vse pride na to, pri kakem vinorejcu si vino kupil. Ni moj namen tu vinorejo preresetavati, marveč menim vam le pokazati nekatere glavne in bolj očitne napake, ki stanovitnost našega vina ovirajo.

Prva napaka je lega mnogih vinogradov. Vinograd, ki v Čaven gleda, ne daja nikdar takega vina, kakor uni, ki naravnost v solnce preži. To potrjuje skušnja, to se pa tudi samo ob sebi razume. Senca škodi slasti in trdnobi. Mnogo je v najboljših vinskih krajih, zlasti med Rihenbergom in Šmarjami za nograde prav pripravnih puščav, ki so proti solncu obrnjene, ali naš kmet pravi, da so mu nekako od rok. Kjer gré za lep dobiček, ne sme se gledati na priročnost. Tržanom ni pre od rok, nad Slapom notri pod sv. Pavlom vinograde izdelovati. Ni ga vinograda, kjer vse grozdje h krati dozori. To, ki je v senci, ne dozori tako hitro, kakor uno, ki je na javnem. Kdor pa ob trgatvi vse h kratu trže ter zeleno in dozorelo v isto posodo tlači, ne bo imel nikdar stanovitnega vina. Ločiti je treba! Potrži najprej dozorelo, potem pa čakaj nekoliko, da to, kar je zelenega, dozori in bode kakor uno prvo; potem boš videl, kakošno bo vino. Dvojna bo trgatev, toda eno bo vince, dobro, trdno in stanovitno.

Kar koli zmešnjava zida, ima le kratek obstanek. To ti je postava narave; ona veljá v dušnem in materialnem življenju, in tudi v vinoreji; narava si je dosledna. V naši dolini se nahaja v istem vinogradu toliko vrstnih trt, da je groza: garganija, gleria, osipka, znedica, pinjolec, korbijan, rifošk, marbijena trta, pergulin, miskirjeva trta, movtonova trta in Bog vé, kaj še vse. „Če ena ne rodi — si misli kmet — bo rodila druga.“ Ali ravno ta zmes, ta različnost trt mnogo pripomore, da vino ni stanovitno. Za naše vinograde je najboljša trta garganija; ona drži Ipavca pokoncu; kdor si jo po nogradih skoz in skoz zasadi, vrgla mu bo gotovo več dobička kot taka zmes, ki vinu le ceno jemlje. Teh misli je tudi B. Babo.

Še trdoglavniši je naš kmet pri kuhanji vina. Hrvatje kuhajo vino po 8 dni in še več, zato jim po 15 let zdravo ostane. Naš kmet pa se drži le starega kopita. Toliko ur, je rekel rajnki oče, in nič več; to mu je nauk sv. pisma. Pri kuhanji vina ni treba gledati na uro, marveč pokuševati vino; ni treba gledati, da bode mehko, marveč, da bode trdno in stanovitno, če tudi nekoliko vreže. Trdo vino, kakor skušnja uči, se še lože prodá, kakor mehko, ker je bolj stanovitno.

Četrta nesreča v tej zadevi je zanikernost v presnemanji vina. Ipavec ne presname vina do velike sile; pravi, da se ga s presnemanjem preveč pozgubi; revež, dostikrat to delo v svojo škodo odnaša. Vince je trtni sad; ono se drži iste postave, kakor trta. Kedar trta razodeva svoje življenje v vinogradu, takrat ga razodeva tudi vino v sodu, ker vre in se peni, in s

tem kliče kmeta, da naj ga presname. Po tem takem je treba vino trikrat presneti: ko trta poganja, ko cvetè in ko gmeca ali ko grozdje mehko postaja.

Kar omenjene napake vina ne kvarijo, pospešujejo še slabi hrami njegovo nestanovitnost. Nikjer ni naš kmet tako varčen, kakor pri zidanji. Za košček zidú meni, da bo ob vse. Zato so naši hrami večidel nizki, površni, zatuhli, včasih celó vlažni. Ni čuda, da v takih hramih vino nima obstanka. Poseben nepokoj dela vinu tudi veter, ki po naši dolini navadno razsaja. Ne dá se misliti, koliko moči ima veter do vina. Kjer koli brizga pred hramom, kmalu je vinu megleno. Hočete imeti stanovitna vina, zidajte obokane (velbane) hramove na suhih, pred vetrom zavarovanih krajih, v ktere tudi solnce ne seže; izkopajte jih v zemljo po 2 sežnja globoko, poskrbite jim oknica na nasprotnih stranéh, da ne bo manjkalo čistega zraka v hramu, potem ne bo dolgo resnica, kar je nekdanj B. Babo rekel: „Blagor drugim vinskih krajem, dokler Ipavci vina delati ne znajo!“ „Domovina.“

Politične stvari.

Delavnost kranjskega deželnega zbora.

V zadnjih „Novicah“ smo sploh omenili, koliko opravila je imel deželni zbor v svoji letošnji sesiji. Danes povemo njegova dela po imenu, ki so te-la:

Vladine predloge:

1. Postava, kako je ravnati, če se kak poslanec v kazni obsodi ali če v preiskavo pride.
2. Postava, ki spremeni §. 6. občinske postave.
3. Postava, ki spremeni neke §§. mestnega štatuta ljubljanskega.
4. Postava zastran realk.
5. Postava o šolskem nadzoru.

Predlogi deželnega odbora:

6. Postava, ki spremeni deželni volilni red.
7. Postava, kako se vpelje pasji davek.
8. Postava, kako se vpeljejo občinske takse.
9. Postava zastran razdelitve spašnikov in menjalnih zemljišč.
10. Postava o ravnopravnosti slovenskega jezika v šolah in uradnih.
11. Poročilo, da bi se prevzelo več ustanov za invalide, gluhomutce, dijake itd.
12. Poročilo, kako bi se osnoval osebni in plačilni status deželnih pomočnih uradov in deželnih naprav.
13. Poročilo, kako bi se pavšalirale uradne in pisarniške potrebščine istih uradov in naprav.
14. Postava, kako se devajo obče škodljivi ljudje v posilno delalnico.
15. Naprava posebnega oddelka v posilni delalnici za ženske.
16. Službeni napot za služabnike posilne delavnice.
17. Zvišanje plače nadzornim služabnikom posilne delavnice.
18. Predlog, da bi se povečalo špitalsko poslopje Peter Pavel Glavarjeve ustanove ter da bi se prihodki te ustanove v smislu ustanovnega pisma obračali.
19. Prememba porodišnice in najdenišnice.
20. Združenje občin in naprava okrajnih zastopov.
21. Kako prezidati norišnico.
22. Naj prestane ena štipendija za živino-zdravilno šolo.
23. Zastran naprave sirotišnice.
24. Naj se premené pravila ustanovnega pisma zastran Schellenburgove dijaške ustanove.
25. Poročilo zastran podpore za Marijni spominek.

26. Poročilo zastran preuredbe v gruntne in hišnem davku.
27. Poročilo zastran Merčečenske ceste.
28. Poročilo, ali bi se naredila kmetijska šola za Kranjsko.
29. Zastran Flachenfeld-Wollwitz-evega kanonikata.
30. Grosupeljsko-krška cesta.
31. Opravičenje zavolj novih zidovanj v bolnišnici.
32. Naprava deželne blagajnice (kase).
33. Poročilo, kako je z odkupom in uravnavo zemljišnih bremen.
34. Poročilo, v katero poslopje pride realka.
35. Poročilo zastran volitve deželnega poslanca za Vrhniko, Postojno in Lož.
36. To isto za Novomesto itd.
37. Poročilo in statistični izkaz deželnega odbora o zaslužkih tistih, ki so v posilni delalnici.
38. Poročilo deželnega odbora o svojih opravilih.
39. Poročilo istega zastran priklad za novo sezidane šole na Krškem, v Leskovcu in Cirklah.
40. To isto zastran šole v Sturiji.
41. Zastran šole v Šmarjeti.
42. Zastran šole v Trebelnem.
43. Zastran šole v Boštajnu.
44. Zastran farovških poslopij v Škocijanu.
45. Poročilo deželnega odbora zastran ceste iz Krške vasi in zastran mosta čez Mirno.
46. Poročilo istega o Sodraško-obloški cesti.
47. Poročilo istega, naj se premené §§. 5. 20. in 32. službene pragmatike za deželne uradnike in služabnike.
48. Prevdarek dohodkov in stroškov deželnega zaklada in njegovih zakladov za 1868. in 1869. leto.
49. To isto sirotinskega zaklada.
50. To isto Glavarjevega zaklada.
51. To isto zemljedelskega zaklada.
52. To isto zaklada od zemljiščine odveze.
53. Računski sklep deželnega zaklada in njegovih podzakladov za 1866. in 1867. leto.
54. To isto zaklada od zemljiščine odveze.
55. To isto Glavarjevega zaklada.
57. To isto sirotinskega zaklada.
58. Prošnje a) Fr. Wolfa, b) And. Kremžarja, c) Vinc. Skodlarja, d) Ferd. Vilharja, e) Jak. Medica zastran poboljšanja plače.

Predlogi posamesnih poslancev:

1. Gosp. dr. J. Bleiweisa, da bi se premenil §. 87. mestnega štatuta.
2. Gosp. L. Svetca, da se preuredi §. 45. pravnega reda.
3. Gosp. dr. L. Tomana zastran železnice od Ljubljane do Karlovca.
4. Gosp. dr. pl. Kaltenegger-ja zastran direktnih volitev za državni zbor.
5. Gosp. dr. Coste, naj se premeni §. 7. pravnega reda.

Peticije:

1. Iz Senožeč, da bi se okrajna sodnija in davkarja tje nazaj dala;
2. iz Kostanjevice, za to isto;
3. iz Kranja zavolj vžitinskih prikladov;
4. iz Kranja zavolj kokerske vélike ceste;
5. iz Loškega potoka, da bi prišli pod sodnijo v Lož;
6. iz Razdrtega za sodnijski sedež;
7. od Antona Lokarja, učitelja, za nadomeščenje plače;
8. od ribniških županov za vpeljavo ženitevskih privolitev;

9. iz Goč, za to isto;
10. iz Kočevja za preuredbo havzirskega patenta;
11. iz kočevskega mesta, naj sodraški trg ne voli z mesti in trgi;
12. iz Trebnega, da bi se posula cesta od Vélike vasi do Mirne;
13. iz Št. Vida pri Zatičini za preloženje enega sejma;
14. iz Št. Vida pri Zatičini zavolj dolenske železnice;
15. iz Št. Vida pri Zatičini za razdelitev občinske hoste;
16. iz Šmartinja pri Litiji za privoljenje dveh sejmov;
17. iz Idrije zavolj šole;
18. od modroslovne fakulte dunajske za podporo;
19. iz Bistrice v Bohinji za odpravo sekvestracije;
20. iz Srednje vasi v Bohinji zavolj odkupa in uravnave zemljišnih bremen;
21. iz Tržiča proti premembi deželnega volilnega reda;
22. iz Radolice proti premembi deželnega volilnega reda;
23. iz Hudega zavolj dolenske železnice;
24. iz Goč zavolj občinske tlake;
25. iz Stare Loke in od sv. Duha zavolj šole;
26. iz Rovt, logaškega okraja, zavolj šole;
27. od župana ljubljanskega zavolj premembe nekkih §§. mestnega štatuta;
28. od konstitucionalnega društva ljubljanskega zastran prememb deželnega volilnega reda;
29. od istega, proti postavi zastran ravnopravnosti slovenskega jezika;
30. iz Metlike zavolj železniške postaje;
31. iz Planine za premeščenje okrajne gosposke iz Logatca v Planino;
32. iz spodnje Šiške, za potrjenje prodaje enega spašnika;
33. od stalnega odbora učiteljskega shoda-spomenica zastran šolskega nadzora;
34. od Antona Stritarja zavolj ene tirjatve za rekvizicije;
35. iz Kamnika zavolj premembe deželnega volilnega reda;
- ✓ 36. od dramatičnega društva za podporo;
37. iz Cerknice za vpeljavo ženitevskih privolitev;
38. od posestnikov fabrik v Medvodah in Goričah, zavolj mostov čez Savo in Soro;
39. iz Novega mesta zavolj dolenske železnice;
40. od planinskega cestnega odbora za podporo;
41. iz Vidma, Vélikih Lašč in Podgore za vpeljavo slovenskega jezika v šole in uradnije;
42. iz Vidma zavolj lova;
43. telegram iz stare Loke, za ustavljenje eksekucije;
44. od okrajnih zdravnikov, da bi jih prevzel deželni zaklad;
45. od Marinka, Flisa in Nemca, dobovske fare, da bi se jim privolil odlog pri davkih;
46. od g. Omahna, okrajnega sodnika, za nagrado;
47. iz Loža zavolj razdelitve občinskega gozda;
48. iz Vipave zavolj občinskih prikladov;
49. prošnja za podporo blejsko-bohinske ceste;
50. peticija iz Trebnega za privoljenje občinske priklade. —

To je delal in dodelal letos deželni zbor, in naj kdo reče: ali se je kedaj v prejšnjih sesijah, da-si so neke po 3 mesece trpele, več in važnejšega storilo, ko letos.